

GAZETĂ TRANSILVANIËL

Gazeta oasă de 2 ori: Miercură și Duminică,
Fără, când conodu ajutorul. — Pretul:
pe 1 an 10 fl., pe 1/3 fl. v. a. Tari esterne 12 fl.
v. a. pe un an 2 1/3 galbeni mon. sunătoria.

Anul XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., și pe la
DD. corespondenți. — Pentru serie 6 cr.
Tocă timbrul să 30 cr. de facere pu-
blicare.

Nr. 17.

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Museului transilvan și unu cu- ventu memorabile.

In coloanele acestui diuaru s'a mai vorbit de
cateva ori despre muzeul transilvan funda-
dat în Cluj pe timpul absolutismului austriac,
la inițiativa comitetului Emeric Mikó, carele a
pusu acelui institutu, cum anum dice pîtră funda-
mentale cu 10.000 (diece mii) florini v. a., cu ună
gradina mare și frumosă. Acela muzeu se numește
transilvan; se cavine înse a recunoscă, ca elu
in faptă este unguresc, pentruca alesici si de alt-
mîntrea in partea cea mai mare fu ajutat si in-
vătită de catra clasele superioare si midulocii ale
națiunei unguresc, in nesec timuri, in care de
cea romani vedea, ca ei mai inainte de a incupe
cu muzeu, cu biblioteca centrală si cu gradina bo-
tanica, au necessitate imperativa de alte si alte in-
stituti mici si mari, preparative pentru inaintarea
culturii morale si intelectuale, a animei
si a spiritului.

Scoipu nostru ince nu este astădata a face
istoricul muzeului transilvan; acela se facuse cu
alta ocazie. De aceea no indestulam a premise
aci numai atata, ca desu numitul muzeu are unu
capitalu in bani de 196.000 (una sută nouăzeci si
siese mii) florini v. a. si 650 galbini, era colecti-
unea sa numismatică si biblioteca de carti si de
manuscrise cresce neințetata, asemenea si colecti-
unii pentru istoria naturală. Impregnările, la
care dorim noi se tragem cea mai de aprope
luare aminte a publicului românesc este, ca cu
ocasiunea decăderiei adunarei generali a societății
muzeului în 27 Februarie alu a. c. Escal Sa dn.
com. Em. Mikó in calitatea sa de presidenție arun-
candu ochii spiritualului seu „preste situația cea
nouă”, in care ajunsu cu Europa's intrăgă și
națiunea maghiari, provede erăi timuri de a-
fie fatali, in care dacea națiunea voiesco in ade-
veru ca se scape de apunere, trebuie se se aruncă
de nou pe studiu, pe scientie, pe calea adeveratei
cultură.

Sub timpul absolutismului, intre anii 1855—
1858 comitele Mikó vorbea si scriea catra connac-
tionali se totu in acestu intelești dicundule, ca
națiuni, unguresc nu i mai romase altă, decat a
studiu si a sacrificia barbatesc pentru instituțile
nationali. In 27 Febr. Esc. Sa mai adaușe inca
si una grea moartare, candu dise, ca maghiarii se
voiesco intre sine si tieno la unu scopu numai
pre catu timpu se sintu apasati si subjugati.

Asia déra dn. fostu gubernatoru alu Transil-
vaniëi, era mai tardu fostu ministru, vede pe or-
izontul tieri si pe ala națiunei sale mori negri,
furtoane, deschis maro.

Este ins prea bine de însemnatu, ca diuarile
maioratatei din dietă Ungarie inca vedu venitorii
tutu agă negru, ca si comitele Mikó.

Ce suntu acestea Domnilor! Aristocrati' a ma-
ghiai astădi la culmea poterel sale, imbată de
stăluciole si abia speratele succese ale politicei
sale inaugurate dela an. 1866/7 incoce, se nu se
mai pôta bucura de triumful seu, de alu carui
cara legase in 1867 diece provinci!

Brasovu 11 Martiu 27 Februariu

Déra deea aristocrati' a tieri nôtre este seu capulu locului, ca impregiurul loru dôrme totan-
taru, priu urmare si elementul „valachu” că si
cam ar' fi amortit de gerulu Siberiei.

In Gratia, in Enipontu (Innsbruck), in Lintu,
ba tocma si in Viena, nemti „austriaci” facu
preparative maretile cu scopu de a serba victoria si
triumful Germaniei asupra Franciei in acelasi timp,
in care imperatul Wilhelm va intra triumfatoriu
in nouă capitala a Germaniei.

Nu cumva demonstraționile acelea supara pe
aristocrati' a nostra?

Imperatul Germaniei si tiarulu tuturor Ru-
silor, acă doi veri buni, se saruta prin telegrame,
si gratuléa din sudetu pentru caderea Franciei si
plesnește in facia po intrăga Europa, pleinita de
almitintra prea meritata.

Nu cumva acelea sarutari si imbraciosari des-
pla aristocrati' a nostra?

O asuram, ca ele desplacu si poporul,
care de si nu e dedatu si filosofia si mai pucini e
deprinsu in dialectică sofistilor, - si mai are inse-
instinctiu sanctosu si anima la locu, era pentru patria
sa nutresce celu pucini amore patholog-
ică), pentruca dela cea rationata i a fostu in-
chisa orice cale.

Turci' pusa pe calea imperiului bizantinu, din
timpurile de candu grecii era buni bucurosi că se
-si cumpere umba' de independența cu suru multa
si cu cole mai frumose femei, - vede apropiandus
colonele armatei rusesci de murii capitalei, era glo-
rifico Danubiu' mai curenda, seu mai tardu glo-
cate de colosale incarcate cu cate 50—100 de
turnu.

Insula acesta situatie atata grigia domi-
nitoru nostrii dela Danubiu' de susu, dela Somesiu
si dela Muresiu?

Ii asuram, ca in acestu respectu nu duca
ei grigia mai pucina decata „Valachii” dela
Olta, dintre Ternave, dela Muresiu si dintre Some-
siuri si Crisuri, dela Danubiu' inferioru si de pre-
cursori Dambovitei, Sirethului si Prutului.

Ori ca se prepara formidabilu' sfânta tripla

si „santa” (O) dela 1815 in editiune nouă, cores-

si locupletata?

„Domini nostri” trebuie se o scie acesta mai
bino decata no estialitati mortitori, pentruca in si-
nulu loru se pazescu secretele statorilor. El voru
sei mai curenda si mai siguru, déca reacționa ne
esta la usia, si déca pucină lumina cata incepuse a
licuri dela 1861 incoce pîntre intumecim, in care
fuseseră detinute celelalte clase ale locuitorilor,
are se si strins de nou.

Mai multi dinstre „domini nostri” meditandu
serios asupra situaționii interne, au inceputo se
recunoscă si se o spuna pe facia, ca abisul dintre
ei si poporu in locu de a se impli si astupa, in
timpul din urma se facu si mai afundu, si mai
fiorosu.

Nu scim déca comitele Em. Mikó este seu
nu de acsta opinione; vedem numai atata, ca a-
amicu Esc. Sale baronul Ge. Kemény, comitele
supremu la Turd'a si fostul publicistu alu domni-
lor, adica Danieliu Doza, vîndu a imparti marele
principatu alu Transilvaniëi astfeliv, incat elemen-
tul romanesc (in parte si celu sasescu), se dis-
para cu totula de pe teritoriu ei, constata din

*) Neciso qua natale solum dulcedine cunctos
Ducit et immemores non sinit esse sui.

Se prenumera la postele c. r., si pe la
DD. corespondenți. — Pentru serie 6 cr.
Tocă timbrul să 30 cr. de facere pu-
blicare.

Brasovu 10 Martiu 1871.

Candu va scapa Francia, sacru pamentu alu
civilisatiunei, de dusmanii ei germani, si una intrare
bare a carei solutioane o doresc mai antau totu
francesulu, si cu ei toti fratii si amicii loru. Dupa
conditiunile din preliminariile pacii, candu se va
depura unu diumatate de miliardu, germanii se voru
retrage, dupa ratificarea pacii definitive, din departe-
mentele interiore, er' depranduse 2 miliardu totu
voru mai romând ocupandu depart. Marne, Ardenne,
Haut-Marne, Meuse, Vosges, Meurthe precum si Bel-
fort pana la depunerea intregilor 5 miliardi; in

care timpu din urma 50 mil germani voru pluti prin aceste departamente.

Acesta e dupa punct. 3 alu preliminarielor, care opresc si armatele franceze se nu treca Loire, pana ce nu se va subscrive tractatul de pace definitiv. Tiranii conditiuni, de a caroru aspirme se spariara si anglessii, dupa cum se pronunca diuralele lor, ca totu nu suponeata statu nedumeritoare la germani si ca intreaga lume va protesta in contra acestor conditiuni statut de esoritante. — La acesta intrebare inse mai respondu si francesi, fara osebire. Moderatii n-au ce-si face capului, vrea pacea, cum se poate castiga, d'ea vorba lor: Se grabim cu inchirarea pacii catu de urgentu se pot, ca se nu potenu pregati mai bine pentru resbelu, totu Franta va lua arme ca republicana, si va fi si republica statu militariu, care nu vi odihi, pana candu nu -si va resbuna. In Bordeaux s'a primitu parola: republica e resbelu, dupa cum Napoleon disse asta: ca imperiu e pacea, ci desobisirea e, ca Napoleon nu si-a tientu covintul, d'ea republica si lu va tieu. Acesta e scriso "Daily News". Radicalii din Bordeaux protestara in contra acestor paci, si, deca moderatii suflu in-tun corne cu densi, cu diferentia numai de timpu si pregatiri: apoi acesta pace e o pestilenta, a carei contacta amenintia cu cancrenarea vitorialui. Siepti luni de resbelu au constatau pe Francia in spese si depradari la 4 miliarde, numai recusintiile facute de prusani, cum dic ei, facu sumu de 750 mil., apoi cu alte 5 miliardi impuse de contiinuul paci, cine potu mistui lesne o dama de vr'o 10 miliarde. Nici 3 ani nu va dura acesta pace, si candu va reincepe belul, antipathiele populorlor voru fi cu germanii si simpathiele lor active si aliate cu francesi. Acesta e si opinione anglesilor si cine nu o vede in specululu prezentelui?

Gambetta in 3 Martiu, candu remasistile Dr. Kuss, merului din Argentoratu (Strassburg) repansau in 1 Martiu, in presenata ministrilor, deputatilor si a cons. municipal din Bordeaux, se straportara dela Bordeaux a casa, tindu in curtea trenoului una cuventare forte elociente despre resemnatiunile si eroumisi Argentoratului, apostrofandu pe elatianii asta: „SUA's violenta ne despartiesce de Elsaita, d'ea inse numai pre unu tempu, de Elsaita, leganul acestu traditionalu al patriotsimului frances. Concediamu nostri din tienutu acestu nefericitu, si au implinitu cu demnitate oblegamintea pana in fine. Se se mangala in acelui cugetu, ca Francia pe vitoriu nu potu avea alta politica, decalu pe ceea a liberarilor. Republicanii trebuie de nou se jure falsiloru cesari ura-neimpacata, cari cauzara tote aceste calamitati, ei voru vita de imparechiarii si se voru uni in cogutela patriotici de a-si resbuna, ceea ce va fi unu protestu alu dreptului si alu dreptati in contra violentiei si a infamiei.” — Tota adunarea sirigà la fina cuventare: Se traiesca Elsaita! Se traiesca republica! Consiliul municipal din Bordeaux in semnul de recunoescinta a luhu asupra-si portare speciilor funebrali. Se inventiamu d'ea, se invitau filii nostri mereu a fi recunoscatori barbatilor sacrificatori pentru natione, ca-ce asta virtute ne va renasce prosperitatea, ne va da campioni de totu felul de lupte pentru vieti u nationei si prosperitatea ei.

Scriile din Bordeaux 9 Martiu incu suna in inteleseul de susu. Unu decretu al regimului republican aprobezcuri regimenele cele 7 de mesru redicate de catre f. regim din Bordeaux; armata se impartiesce in tabere si totu armele speciale se dau faciare tabere. Marti ingrijitor domnia statu in Bordeaux catu si in Parisu despre incercari de insurectiuni revolutionarie.

In 10 parasescu prusianii Versailles si adunarea nationale dela Bordeaux se va aduna in Versailles. Mare opusitione facura republicanii si legitimiisti in contra stramurarii adunarsi, si pretinsa, ca asta adunare se se desfaca si se se aleaga alta. Thiers inse cu vorbirea sa a domolitu amicale, ma in facia mai multor despeti a disu a

casă, ca elu nu va tracta nici cu unu pretendentu, ci vi tieneu si tare potestatea data de natione in fruntea republicei si numai la decretarea nationei se va retraga.

Floa francesca a mersu la riuu Albis (Elbe) pentru a imbarca 90 mil estasi din cei prinsi in Germania, ca se i aduca a casa, cu prisonierii apoi Francii va avea aproape la 800.000 bracie de armu.

Confederatiuni, aliantie se adu acum la ordinea dielei nu numai intre rasale latine, cum referimau, ci chiar si in Austria si cu deosebire in Ungaria. „Freier Orient”, diurn. din Bucuresti in Nr. 15 publica o corespondinta originale din Aragonu 14 Febr. sub titulu: „Una liga nationala in contra tiraniei maghiari”, in care se referease, ca intra nationile aservite de maghiari in Ungaria, cu deosebire intre romani, croati, serbi, slovaci si romani, idee solidaritati s'a apropiatu de realizare; ca cei mai multi conduceri nationali si-au asternut planul a forma in Pest'a unu comitetu cu insarcinare a prelucrara una programa de actiune pentru procedere solidaria a acestor nationi, si apoi se voru invita barbatii de incredere, se iea parte la desbaterea elaboratului si la fisparea lui, dupa care apoi se voru tieu cu totii din tote nationile la procedere solidaria in contra despotiei, para candu o voru respingea intre limitele naturali, adica la perfecta egalitate. Intocmai publica si „Der Osten” unu asemenea corespondinta orig., incu nu ar' in caped intenda, ca prin propaganda s'a copu planul acela de actiune solidaria. Se mai adauga, ca din Viena s'a fostu data impulsul la acesta solidaritate, care vine apropos tendentialor austriacilor adeveritori, cari voru o monarhia tare pentru tote, er' nu numai pentru domu popora. Corespondentele noastre din Graz incu simtiu acesta porne, care se latiesce ca fulgerul printe slavii sudici. „Vaterland” mai alta, ca slavii voru in tienu chiaru in Viena unu congres slavici, unde voru luna partii si cehii. Ceva trebuie se ferba, deca se intellescua atatea reperte in fundata lucru. — Ore ce voru mai dice aristocratii maghiari si la aceste, prelunga altu presimtiri floride? D'or' nu voru mai arunca cu pitoria in pretensiunile ouicitabile ale nationalitatilor?

O modesta rogare
catra comitetulu fostilor granitari ai
regimentului romanu I.

Prin decretulu fostului guberniu reg. trans. din 30 Novembre 1867 Nr. 26.132, cu ocazeniea sistemizarei salarialor docentilor dela scolele din Orlati si Vestemu a catre 250 fl. v.a. din fondul monturilor ali desfintatului regim, romanu de granita I, totodată s'a fostu sistematizat, totu din numitul fondu si cate unu pausialu aruncu a cate 50 fl. v.a. pentru cumpararea de carti scolastice si alte recusite trebuinioane pentru pruncii ambulatori la scola a granitariilor seraci din amintitile comunea foste granitari: Orlati si Vestemu.

Susunantul pausialu pre an. scol. 1867/8 si 1878/9 s'a si solvitu si intrebuintata spre scopu destinatuu, asternenduse la locurile competente cu fina' fizica anu scol. rotacioni, documentatul despre intrebuitaicia acelui. Inse nu sciun din ce cause, pre an. scol. 1869/70 nu s'a mai asemnatu esolivore, acelui, si e mare probabilitate, ca dora nici pe anul scol. curente, nu se va asemna, de si de repetite ori s'a cerutu asemnarea acelui.

De orace din partea respectivilor interesaati in astu obiectu s'a facutu repetite intrebari, ca din ce cause nu se mai solvesce amintitul pausialu;

si de orace asta sumultina era unu ajutoriu forte binevenit, pentru de a ajutu cu carti si alte recusite scol., pre pruncii fostilor granitari seraci dela scolele amintite mai susu: ne luam voiu ca asta modestia a cete in astu obiectu desclucirii dela comitetulu fostilor granitari, ca ingrijitorii de administrare fondului monturilor din fostul regim, granitarii romanu I si assumte: ca din ce cause nu se mai asemnaza, rezulta adesori amintitul pausialu si speranta, ca acel'a odata sistematizat, se va mai da spre scopulu indigintat. Acelu ajutoriu de si micu in sene, inse totusi de-

somnetata cu respectu la promovarea causei scol. in respectivete comune, amu dorii, ca si pro vitoriu, se so intrebuinta spre scopulu destinat.

In fine, dupa ce, pentru doi docenti dela scolele din Orlati si Vestemu, de vreo 4 luni functionandu incu panu acum nu s'a anomenat salariale competente, si asia, dupa ce acelii, din lipsa mijlocilor vietiei, nepotindu subsista, cu mare dama a investimentului, suntu siliti, — deca nu li se va ajuta in asta' privinta, asta cantu altu modu de vietuire: ne luam voiu a roga par adeosori numitul comitetu, ca in interesul prosperarii causei scolastice, se staruiesca pentru asemnarea salarialor sistematizate in favore nou denumitilor docenti din comunale susuamente.

7 Martiu 1871.

m.m.

Atentiiunel respectivilor.

In urm'a conclusului universitatii sasesci din 21 Febr. s'a escrisu concursu panu in 15 Martiu a.c., pentru ocuparea a 3 posturi la universitate si anume pentru postul unui perceptioru cu salaria anualu de 1100 fl. v.a., pentru unu controlorul cu 800 si pentru unu registrante totu 800 fl. salaria annualu.

Ar' si cu scopu, ca la ocuparea acestor posturi se competeze si romani, cari posedu qualificatiunea receruta si anumitu din fundulu regiu, ca-ci in faptu vedem cu dorere si indignitate, ca intru oficialii dela universitate nu figuraze nici macar unu priitor de romanu.

Ne leganam in deplina a convincere, ca reprezentantii istoricului fundu regiu, concurredun si romani qualificati pentru ocuparea unui sau altui postu dintre cele escrise, condusa de principiul egalitatii si ecuitatii, va sparge in faptu murulu chinesesc, — cu respectu la amplioata dela universitate, — ma si dela comitate.

Priu astfelui de doradu se va da proba de luita si fratietate pentru toti locuitorii din fundulu regiu, fara deslinuire do nationalitate si confesiune, ca egala' indreptare nu e numai una vorba de clasa, ci se afla pusa si in prase intre frati sasi din fundulu regiu, celi pacinu cum se affa sub absolutism pretintinduse, care in punctul tractarii egale si alu esecuarei dreptului egala' nu se nita la cunostenie si la case inventuite, ci lasa chiaru exemplu, care da de rusine pe constitutiunile de astazi cu ignorante si respingerile celor de alta limba.

Domasii de susu si diosu se scotta (respectu acestor indreptarilor). —

Dela diet'a Ungariei.

Pana in prim'a Martiu tienura desbateriei, in caus'a gardie mobile (houred), candu cu totu opusuntile stangave, ca faca din houreni armata de seni si prin sine, totusi nu se primi infinitarea unei artillerie separate pentru houreni, ci finduca monarhule este comandantele supremu al intregel armate, si acelorice intregie armate se administra prin ministria de resbelu responsabilu, er' la restructura hourendunei din 1848 de trista aducere aminte, cum vere opositiune, nu se mai poate reintra, impotriva artilleriei se va face dela armata comună, fara a se nutri vreoi neincredere — si asta' s'a decisu in 192 de voturi in contra la 124, findu 117 absenți. Totu astenue se primira totu 5 proiectele referitorie la gard'a mobile: ca la 4 batalioane se fi cate unu mediu salarizat, pentru inmultirea escadronelelor horu cavalerilor, si pentru calificarea de oficiri apti. Totu in sfet' asta' se presentara mai multe petitiuni in favoare intrevederei pentru pacea neasupritura de Franța, intre cari dedera si d. Sig. Borlea si Alecsandru Mocioni unele. Apoi la desbaterea despre mijloacile de transport, linile ferate, ce se mai corespondintia, partita deksiana primi unu afrontu dela dep. Falk, care cu totu, ca se tiene si ele de asta' partita, le o disu verde, ca unii de si iubescu devolu, nu cutare alu spune in dieta, er' altii nici cal adu bucuriosi, ceea ce o sci si baiescii de pre strate.

In sfet' din 2 Martiu se mai presentara petitiuni, intre cari doue date prin d. dep. Babesu din partea romanilor; si cele 5 proiecte pentru garda mobile se primise si in a 3 cotire. Jokay cu privire la administratiuni si societati pretinde in dieta, ca facare societati ce se inatrivesc in Ungaria se alba obligatiunea impusa a vorbi in limb'a maghiara; si din partea regimenei se responde, incatul pentru administrarea californie de feru, ca va cauta, ca elementul maghiaru se pre-

pondereze si aici. Se mai desbăti si asupra bugo-
talui min. de comunicatice, care e pusă cu 5 mil.
158.610 fl. Simonyi dovedă, ca sub absolutismu se
spess mai pucin pentru conservare drumurilor
si totusi era in stare mai buna decat acum. In
fiecare declarare din min. Ungariei, decese si ad-
verata faimă, ca fratii Waring ar' fi primiti dela
regina' 2 mil., si acine se codescu a cladi linii
din Ardealu la resarit, si deca aveas societati
de desulua garantia, ca regimul se va poté desdama
de sum' a acesta? In fine deele una proiect de
rezolutie in casă' drumurilor de feru, numi-
duse o comisie, care se consulteze după cum
ceru interesele tierei! —

Jókay dise, ca o celu mai cumpata maghiara,
si totusi nu suferă decat limbă maghiara
in orice societate. Fisi ai apoi. Apropos cu ca-
puloul, elu incepă asia in siedintă din 2 Martie:
„Intre Vien'a si Pest'a inca totu' sta una relatiune,
ca cu dinsre Rom'a Cartago, si cugetam, ca
una numai atunci se pote inalta, **candu**, **va**
apnue cecalația! — apoi se corege si nu
pre, asia: „acesta nu e adeveru, ca-co ambe aceste
cetati suntu avitate, ca se se protegea si ajute in-
trecolta. In Ungaria' vea acesta facine, in Vien'a
iuse se totu' tienu de reu' rech'a credintă, si asta
e cau's, pentru ce negotiu si industri' Ungariei
da preste atacea pedeci! — Noi consultam cu
d. Jókay, ca se nu mai fia scurtă reditorietă, ci se
tienă, ca pană cand vor ambula a maghiarii
pe natu', negrosită, ca Anibalul le va sta totu' la
pôrta, si numai cunctatorii romani se potu' re-
stitui lucrul. —

Discursul

doli deputatu Sigism. Borlea,

luate in siedintă a casei repr. Ungariei, in 18
Febr., la deschiderea bugetului ministerului de culte
si instrucțiune publică.

Onor. casa! Mi-am spus eri opinionea de-
spre inspectori scolari, si scopurile, pentru cari
sunt ei; deci m'au scutul acuma numai, pentru
ca du secretarul de statu Gedon Tancky, in dis-
cursul suo de eri, avend amabilitatea de-a si-
duce aminte si de vorbirea mea, fece unele obser-
vatiuni si afirma unele, pre cari nu-mi este etatul
ale trece cu vedere, cu atalu mai veros, ca-ci
cele aduse de domn'u sa stau chiaru in contradic-
cere cu datele positive.

A disu ouorabilulu' duu secretarul de statu, ca
intre romani nici cu lamp' nu s'au potut gasi
omeni de inspector scolari. Concedu, ca deca cine
va cau'ta cu lamp'a unu obiectu, der' totu' atunci
- si va inchide ochi, si deca astfel in ochi in-
chis din intemplare dandu prete astfel obiectu,
frumosu lu va incunguri, — concedu, ca va nu gasi
ascal cautat obiectu (ilaritate); firesce, pentru ca
insusi vré se nu lu gasise. Nu este de lipsa, on-
de secretarul de statu, se se caute inter romani cu
lamp'a omani calificati de inspector scolari; se
potu' gasi atari pr' usor si fara de lampă; atata
numai se recere, ca se se caute cu bunu cuget si
cu vîoa curata! Atunci lamp'a va fi cu totalu' de
prisosu. Adeverat, ca astfelul de inspector scolari
si spre astfelul de scopuri, precum am arata-
tu in discursul meu de eri, inter romani nu pre-
se ada, — există inse o intréga legiu de bar-
batii de specialitate pentru adeverata educatiune a
poporului, incat s'ar potu' imprimi cu ei nu numai
totu' districtele inter romani, ci preste totu' totu' din
intréga Ungaria' si Transilvan'a; si fiindu, ca pre-
cum vedeu eu, du secretarul de statu si ministe-
riul nu voiesce a i gasi pr' aciu nici cu lamp'a,
mi permutu' dintre cei multi, si fara lampă a pre-
sentă aici vre o cativa, precum suntu: Demetru
Ionescu, Dr. Vasile, Dr. Mafor, Dr. Sandor, cari
din tenerelelor lor s'au ocupat totu' in-sfer'edu-
catiunii si an imberbanit in aceea; — astfelul
suntu mai departe: G. Popa, G. Graciuseanu, cari
suntu senatori consistoriali peste scolile gr. orien-
tale, si afara de acestia inca o multime, totu' omeni
de specialitate; n'areci deci deca se vreti, si lips'a
de individi apti a incetata.

A mai disu du secretarul de statu si aceea,
ca la comitatul Zarandului nici pană astazi nu
este constituit senatul scolaru. Se me pardoneze
du secretarul de statu; afirmatiunea dsale nu este
intemeiată, ca-ci in comitatul Zarandului senatul
scolaru inca de multu este infinitat, si a fostu
acolo de catera ori si inspectorul scolaru; der'
incă este adeveru, ca intre senatul scolaru si in-
tre inspectoru, din cau's lipsa de bunul tactu la
acesta, s'au nascutu' unele fręcari; astă int'aleto
si intemplata, ca du inspectorul scolaru după o

instrucțiune — nu sciu dela cine si de unde pri-
mita, a pretinsu că senatul scolaru se depuna jura-
mentu, cumca va observa lega instrucțiunii pu-
blica, — (Tancky striga: Nu este asia!) — se
facei bine a credo, ca este asia; candu s'au intem-
plau acesta' si insumi anu foștu de facta; — (Tancky si mai multi striga interrumpendu: Nu
este asia!) — nu en potu' se sciu, ca inspectore
scol. deles cine au primitu acesta' instrucțiune; in-
lassi lega astfelul de dispusitie nu este; der' de
alimentre — pró slaba, forte seraca si preste
mesuri antepathica trebuie se fia o atare lego, la
a catera observare vré cinava se constringa pre ce-
tatiuni prijoritante.

Mi se impare asia déra, ca du secretarul de
statu Tancky candu a pretinsu, cumca in Zarandu
senatul scol. nici pană astazi nu s'au formatu, n'a
scutu' cum sta lucrul, macaru, ca este secretarul
de statu alu ministerului de instrucțiune publică;
ca-ci la din contra ar' trebui se presupun, cumca
cunoscandu adevera'stare a lucrului, a vrutu se
aduce opinionea publică prin afirmarea contra-
riului.

Mai de parte a afirmat du secretarul de
statu, ca preparandu' de statu din Dev'a este in-
stituția romanesca. Acesta' profesiune pre mine
intr'adeveru' ma' frapatu, ca-ci me miru cum potu
se afirme du secretarul de statu una astfelui de
neadereră, pre candu densul trebuin se scie bine,
ca — abia cativa luni mai inainte — tandem ali-
quando — numai ministerul unu romanu de su-
plinte substitu' la area preparamă. Dile secretarul
de statu Tancky si prin acesta' afirmatiune,
tocmai contraria pozitivul, n'a potutu atienti decat
se sedu opinionea publică (sgomotu).

A mai disu in fine du secretarul de statu si
aca, ca guvernul, pentru ca se redacta in Dev'a
preparandu' de statu si inca döce aürea — nu sciu
unde, intre ruteni, din partea natu'nei maghiare se
face imputatiuni, ca-ci imputasieste po nationali-
tatii de astfelui de favoruri. Nemica mai usor
decat a scăpă de atari imputatiuni; după ce noi
pre mine cunoscandu scopul preparamă din Dev'a,
potu' — duceti-o de acolo, ca la Debrecen se
macaru unde aürea, si se fiti siguri, ca nici oida
nu o vom reclamă! — Amu audiu, ba amu si
cetinu, ca guvernul are de cugetu a infinitati si
o teologie comună de statu; n'ice aciu no si
trebuie, nu avem lipsa de es; noi n'aveam teologie
nostre si ne mulțumim cu elu.

Intr'adevera este lucru ciudatul, ca guvernul
ori ce ceremu dela elu ni denega; cu noi ceremu
de ce n'aveam trebuinta, ce respingem, aceea ni
impune cu sil'a. Astfel suntemu si cu asia nu
mai' fio' scolaru seu invetiatoresa; n'ia cerutu'
numene, nu trebue nimeni, n'ice cutesce nime, si
regionalu redigendu' si tiparindu' po speselle tie-
rol, o tramite la frandu si la érba, — macaru, ca
nume nu i are folosul!

Fili buni si indurat a nu ni aruncu in capu,
cu sil'a, coea ce nu ni trebue si nu ceremu, ba
respingem, ci aveti amabilitatea de a ni acordă
aceea ce noi rogamu, cu ce avem trebuinta de
ce vremu se ne folosim; acesta' apoi — nu numai
ca venu primu bucurosu, ci vomu resplati cu recu-
nosciunita!

Ata' este ce amu avutu a observa domi-
nului secretarul de statu Gedon Tancky la discu-
sia sua de eri. — Alb.

Gracelu Febr. 1871.

In urm'a scrisorii electrice mai prospete
cu promita apropierea pacii asteptate, inteligenția
Gracelui (si intelege cunoscutii proufisi) determina,
ca cu aceea ocazie se arangiasse una
festivitate grandiosa, astă numita' serbatoare paciei.
Multi dintre lectori vor crede, ca acesta se face
din punctu de vedere alu umanitatii; dă, pentruca
cine nu dorește pacii' cui nu i salta anim'a, candu
se punu stivalu' atalor torentii de sang omeneșez? Altul inse o scopulu acestor domni cu acesta
serbare.

Nu spre a-si exprime bucuria in interesul
progressul omeneșez, care fu stagnat p'ntu' acestu
criminalu resbolu, ci spre a se bucuru de barbaricul
succesu alu fratilor sei pre nobilu' pamantu alu
scientiei, alu culturei si al libertatii adeverate, de
umile Frantei. Acosta bucuria o documentara
acesti fainosii conciliatiuni ai moi, si si ocasiunea
capitalu'nei Parisul. Nici in Berlinu, nu credu,
ca s'au pronunciatu cu atata entuziasmu manifesta-
tiunile de bucuria ca aici. Firesce totu' aceste se
facu sub frumosu nume de mari patrioti ai Au-
striei. Ca-ci, vedi domne cime pote emulă in pa-

triotismu cu nemiti, deca densii ar' lipsi din sta-
tutu austriacu; atunci ar' fi valo de Austria. Sora-
ma la Austria'.

Se sacrificam cativa consideratii facia ca
situationa internă a Cislaitaniei. La denumirea
ministerului Hohenwart totu' James, fu surprinsa,
mai multu inse nemiti. Cu cea mai mare sete si
cu mai multa incordare se astepă se se yda ca
direcția va apăca' acestu cabinetu imperială —
după limbajul decembristilor —. Atatul programă
sa publicata in foile oficiale catu si din vorbirea lui Hohenwart la redeschiderea senatului
imperială, se vede, ca vré si fi preste partide, adica
dupa cum dice romanul, nici in caruții nici pre
diocosi; de aceea vomu poté intielege de ce in par-
lamentu nu are nici o partea pr' parte sa. Clic'a
decembristica nu vré si de cursuru, pentru ca se
teme, ca du Hohenwart va resturna fainosii a sim-
fabil'ul constitutiune; se teme, pentru ca in pro-
gramă sa promite, „ca se va nisui a restitu' pacea
comuna interna statut de ofata". Mai departe,
ca ori si candu va fi gata a face schimburi consti-
tutionale in acèle institutiuni, cari restrin' autonomia singuracelor tierei, incatu adica acesta' o
vor prelind interesele intregiati statului. Inse nici partidul opositional federalista nu e in-
destulata cu acesta' programa, de acea iina sunta
forte reci facia cu schimbările actuale. Mai mari
difficultati si mai mari ingrijori i se fac nouvi
regimi din partea cechilor, cari cu tote, ca au 2
representanti (celu paciu după nume) pro Jirecek
si Habichtek, nu voru se intre in canaliul acestor
constitutiuni, nu voru se abata della declaratiuni
loru, care contiene inaugurea federalismului,
ca unic' cal' salvatoria pentru Austria'. — Open-
sionisti cechilor va face nouvi regim ca si lui
Potocki cele mai mari difficultati; acesta' opusitione
se se repenze in Domnul.

Clic'a decembristica, vedinduse inselata in
aspiratiunile sale de a ajunge la potere si astfelul
a jocă o rolu după placul lui Bismarck, a inceputu
din nou negotiatu' cu poloni, si anume cu parti
a conosciutului intrigante Zemialkowski, care totu'
deună si intore' manu' după ventu se schimbă
colectiv ca cameleonul. Nemiti nu cratis a le pro-
mite multu de auri, numai se le ajute a tieni in
frenu pre cestală parte a opusitionei in Cislai-
tană.

O mare nefericire este pentru bretili poloni au-
striaci, ca si pentru alte popoare de sörtea loru, ca
nici acuma nu formezu unu corpul solidu; ci si anume
suntu destinati in partide. Discordia' si ne-
unirea in momentul Poloni'a, acesta, me temu,
ca voru inmormenta si matigne poloneza si . . .

Alta cal' au apucat popoare slavice dela
sudu. Idea de o consolidare, de o unire a intre-
gului element slavici dela sudu, si mai departe o
federatie a tuturor popoarilor mai mici de pre
peninsulă balcanica, prindu din ce in ce mai mari
radecini. Mai antaia o alianta a tuturor popoarilor
nemilitanti din Austro-Ungaria' contra duali-
zismului actual, adica a slovenilor, dalmatinilor,
croatilor, serbilor, romanilor si slavoclarilor. A
costa idea latită p'ntre slavi' prin adunarele dela
Sissec si Laibach, trebue se no aducem aminte,
ca la roman, cu privire la opusitione nationale
din Ungaria', e mai vecchia, e dataca cu formarea
programei din Turda'. — Inse fa de cine va fi
inventata acea alianta, acelu proiectu de solidari-
tate, acela nu contribuiesea la lucru. Se lucraru
numai cu totu' pentru realizare. Se no incoardam
tote poteri pentru formarea unei parti compacte,
care se lupte cu tote midiulöcele si pre tote calile
legale pentru promovarea adeverate libertati si egali-
tate federative.

Ce se tiene de actiunea slovenilor de aici si
apartindu din tote poteri la acestu proiect, si nu
inceteaza a la familiarizare, sau introduce in tote clă-
sile populare. Asemenea după cum sum informatu
lucru serbi si croati.

Ce lucru romani, cari au nascocit acesta' idea,
si ce au lucratu para acuma si me intreb nu arare
arare. Respusul astădatu lu lasu neatinsa. Un'a
numai dorescu. Unirea si soliditatea condutorilor
natu'nei. Una activitate si una energie mai
maru incepandu dela jumate para la cei mai aden-
ciuti in betraneție. Propagarea si familiarizarea a
acestei idee prin tote tineruturile. Formandu totu'
popoare nemilitante si astfelul de ligă, care se
alba de devisa „anul pentru toti, si toti pentru
unul", atunci lupt'a devine cu multu mai usioră,
e' victoria causei come cu multu mai secură.
Pre asta cele romanii, ca si celealte popoare, si
voru castigă drepturile si libertatile sale sacre,
dupa care se loputa, e' transilvanii voru castigă

autonomia si independenta patriei, dupa midiulocul cirea convictionilor legislative. (Va urma.)

Cronica extera.

Societatea Transilvană^a tine adun. în 14 Febr. a. c. sub presid. D. A. Papiu Ilarianu.

Lu desprezintă deschide siedintă de adunare prin următoră dare de săma facuta în numele comitetului:

Onorabile adunare!

Comitetul societății are onore de a vă da săma, conform statutelor, despre primirea și cheamătoarele societății, cu începere dela 1 Octobre 1870, pana la 31 Ianuarie inclusiv 1871, adică nu mai pe trimestrul al doilea din anul al IV-lea societății, dăr' pe lună anta din trimestrul al III-lea.

Sumă totală a banilor intrăti în acest patru luni parte ca taxa si donaționi dela 48 membri (intre cari d. Opreană a transis societății a IV-a rata de 25 galbeni), parte ca subvenționarea primăriei Buzău pe anul 1868, si dela consiliul judecătorei de Dolju pe anul 1870, si în fine că procentace face leu noi 9686 87 bani.

In cheamătoarele facute în trebuintele societății, pentru lefele impaginării si subvenționarea studenților lei noi 3085 48 bani.

Sacienduse cheamătoarele din primiri, a remasă in cassă societății lei noi 6601 39 bani.

Dupa verificarea facuta la adunarea din Octobre 1870, bani remasă in cassă societății, in bani, si in numerar, era lei noi 80.112 97 bani. Se constata dăr' ca avereia societății dela inițiatuire ei, pana la 1 Febr. 1871, face in totalu lei noi 86.714 36 bani.

Asta avere consta in trei bonuri ale tessaraturii publică, care facu impreuna (cu procentele cu totu) lei noi 81.794 92 bani si in numerar, lei noi 4919 44 bani. Sumă la lei noi 86.714 36 bani.

Se mai adă in cassă societății o suma depozită, intu' bonă de lei 272 si 81 bani.

2. Cartea societății pe anul trecută s'a tipărit gratis la tipografiștii statului, cu invocarea lui ministră de interne de atunci.

Postula de casier si acela de contabilu, in acest patru luni, au fost retribuite conform de- cizionarei drăvăștei la adunarea treinta.

D. casier are depusa dreptu garantia o suma de lei noi 7393 in bonuri de tessaratură.

Datorii lei de 629 bani 61, despre care am vorbit in adunarea treinta, a respinsă societății, impreuna cu procentele de 120%.

Acăstă este domnitorul stărcă cassie societății dela adunarea treinta din Octobre pana la începutul lui Febr. curent.

II. Dupa acăstă dare de săma d. presidientă, conform art. 24 din statut, propune alegerea de secretari din sinulu adunare.

Făcânduse alegerea se proclama de secretarii dñi G. Comisia si G. Orasianu.

III. Se procede la alegerea comisiei pentru examinarea societății societății, dela 1 Octobre an. tr., pana la finea lui Ianuarie a. c., si se proclama de membri ai comisiei dñi G. Misalău, Stroescu, Frumosu, Lazarescu si Porumbaru.

IV. Se decide că siedintă vitória se fădumineca 21 Febr. cur., la 7 dijumatate ore séră, a în același locație, si cu acăstă siedintă se redă la 9 dijumatate ore séră.

Președinte A. Papiu Ilarianu.

Secretar G. Comisia.

— Min. instr. publ. publica testamentul d. Musicu repausat, care testă 4000 galbeni universității din București:

TESTAMENTUL:

Acăstă este cea din urma a mea vointă, care se va pastra întocmai, fiindcă este conformă cu legătu.

Ama doi copii, cari au acelasiu dreptu la moștenire, si acume George si Alessandrina.

Lasu fiului meu George parte mea, de care dispun după lege, care se va lămu în diau mōrtei mele fară a fi numitul săliu a dă currentu si societății la nimeni îndatoranduse la obligațiunile următoare:

Lasu se se dă mamei mele Calio'a, catu va trai, cate patru sute galbeni austriaci (Nr. 400

galbeni), pe facare anu in dōne castiuri regulata pe facare anu.

Lasu dōne miil galbeni (Nr. 2000 galb.) spre a se cladi una pensionată de la Vlașina din Macedonia, si afara din aratā sumă la insestreaza cu alti siisse miil galbeni austriaci (Nr. 6000 galb.), din venitul caror se se întretineau acestu pensionati si din diau a mortii mele in cursul de patru ani se face acestu pensionat si se lu insestreaza.

Lasu cinci miil galbeni austriaci spre a se cladi o școală de băieți la Bitola' din Macedonia', pe care școala si insestreaza cu cincispredece miil galbeni austriaci (Nr. 15.000 galb.), din alii carora venit se se intretineau acăsta școală; era acăsta seva si insestrează după patruspredece ani din diau a mortii mele.

Lasu la universitatea din București patru miil galbeni austriaci (Nr. 4000), cari se voru depune pentru totudiu' la vistiera cu procento, din cari se voru întreținuoi doi tineri pentru trei ani de dile in universitate din Europa', transis spre a studia si a se perfecționă la o școală; era a-cesti tineri se voru alege din cei mai soraci copii, cari au terminat cursul de o școală la universitate din București si cari se voru arăta mai capabili la concursul ce se va face pentru acesta sfesit, si acăstă se se pună in lucrare după siisse anu dela incetarea din viață.

Sumele de mai susu, prin care se insestrează pentru a loru susținere școalele din Macedonia', se voru întrebuită pentru cumpărarea unei mosăi, să se se dă cu dobandă pe bunurile guvernului spre mai bună siguranță; pana se se va găsi o mosă de cumpărata alii carui venit se se va tramite că se se imparte cu analogă la facare școala din Macedonia', cu suma arata mai susu.

Semnatu D. Musicu.

Pentru întocmai traducie din limbă greca, (Semnatu sișful interpretatului, Constat. G. Oanăpoloiu) (L.S.)

Ministrul afacărilor străine.

Se certifică autenticitatea semnaturăi de mai susu a duii translatoru Const. G. Caneopolu.

București, la Iuliu 1870.

(L.S.) P. ministru, (semnatu) M. Mileteneanu.

Urmează legalizarea tribunalului Ilfov, secția I civile.

Acesta felul de testament, facut pentru cultivarea națională merita a fi cunoscute de totu națione, care ca stare are dreptu de a usa de beneficiile lor, si prin organele sale - si aduce devotamentele sale cele mai pie pentru astfelul de testator naționali.

Cameră Românească se ocupă mereu cu interpretările si certe de paritate si nici istoricul acăstie Strousberg nu se mai potu rezolvi. Mai in 8 Mart. n. totusi se luă inaintea cestină Strousberg, cu damele casinătorei tieri prinf defectuoșe încară la drumul de feru si prin emitera de obligațiuni preste valoarea drumurilor clăsite, ceea ce costa pe teră multe deci de milioane dauna. Se seti adica reportul comisiei camerăi prin d. Holbană fara a se lău în discusione, ci min. prez. se voru adunare unule propuneri date de Strousberg, rogandu se le iu în cunoștință. Astăptam se vedem după a-ata tavăra vindecărea reului cu demnitate, care se cere dela cameră unei tieri mai fidela intereselor naționale decat celor in parte.

Monit' României publică, ca rabinul Abraham Baer Cohen a venit pri orasile europene, că se face o colectare pentru spitalul de la Safet in Palestini' si ca a primita dela d. min. pres. si de externe ai României recomandatiuni si a avut onore a fi primit si de M. Sa Domnul, care l-a recomandat protecționul omeneilor de bine.

In adunarea camerăi din 6 Martiu n. unu deputat a întrebuit pe ministerul presid., ce e cu acăstă apucătare de inselare. Min. response, ca se va publica o rectificare, er' deputatul cerura dare in judecată a celor cu vina, remasă totu pelunga rectificare, care si esă in "Monit.", că cum n'ar fi venitu dela min., ci numai rabinul a facutu cu directoriale acea publicare după scrisori.

In Galati dauna ecouadarilor și forte mare, Dunare esise pe mare parte a Galatiului, inse vîeti de omeni nu se periclită si amoreas creștinăsa a elongată la ajutoruri, incatuit totu nemorocit prin ecouadaruri fura prevedut cu cele de lipsa. In celelalte parti pacine daune se intemplă.

Novissima. Napoleon a îndreptat in 6 Martiu catu Thiers un protest din Wilhelmshöhe in contra dertronarei dinastiei napoleoniene, disperand dreptul adunarei naționale a pot face una actu că acesta. — Vomă redă ce va respondă re-publică.

Imperatul Rusiei si descoperi dorintă catra imper. Wilhelm, pentru una intelnițire intre principalele de corona rusă si celu al Germaniei la Kissingen, locul de bai in Bavaria', care nu e de parte nici de Austria'.

Demonstratiunile la Montmarte si Belleville din Francia s'a prefăcutu in revolte. Generalul Arrelles, denumit comandanțu la trupele din Paris fi insultat, candu intră in Paris.

Vienă 7 Martiu. In senatu imp. se intenția adi o furtonă mare in contra ministeriului, din care se așa fostu opriți demonstratiunile pentru serbarea victoriei prusianilor si ecșilor lui Zinermann, si pentru episcopulu Rüdiger in Lintz. Ruptura intre ministeriu si senatu nu e deparat.

In contra anginei său gusterului la copii si omene mari, e polberea de pușcă (său prăvălă) fără bunu si preservator. Una ligăruie de polbere bine sdobbită intu' lingura cu apă se indată la începutu se se borboscu; apoi preste una diumetate ora totu atata se i se sufe in galiegii cu o pena.

Bancă generală de asigurări reciproce „TRANSILVANIA”
a deschisă trei colegialități (tovarasi) ereditorie :

1. Cu terminul de „impartire” dela 1 Ian. 1882.
2. 1887.
3. 1892

si invita prin acăstă la intrare si impartasire.

Prin formarea de colegialități ereditorie se paralelă, a caror fonduri se voru întrebuită eschisiv numai pentru cumpărarea de sorturi, publicați i se deschide ocazie a se imparti si unele unele fortună, fară ca se trebuiesc se pără, ce a se păsu, cum se intempla la promese, nici se plătesc aduse insomnate preste cursu, precum se intempla la cumpărarea sorturilor cumpărate. Mai despră se pără totu in prospectu, care si voru transmite liber de port postale la corăcera vercară. 1-3

Schwarze et Barthă, plătitu Nr. 10, preștează cu conștientă soțilitate. tota specie de vestimente și obiecte de casă și de joasă, cu ocazia căreia se oferă la un castigat marți pe aleas de cele mai măre materie de servit, pantaloni și giote ce prețuiesc cel mai moderaț. Pentru atrăgătoare și înțeleptăzoaibă de la localități compatibile cu unii jumătăți de sorturi, contanta cu prețurile făbriice.

la bursa in 10 Martiu 1871 sta astă: Galbini imperatessi — 5 fl. 85 cr. v. 1.000 Napoleon — 9. 90 fl. Augsburg — 122. 50 Londra — 124. 40 Imperiul national — 58. 30 Obligațiuni metalice vechi de 5% — 67. 90 Obligațiuni rurale ungare — 79. 60 temesiane — 77. — transilvane — 78. — croato-slav. — 83. 25 Actiunile bancii — 725. 00 crediștilui — 258. 50

Cursurile

la bursa in 10 Martiu 1871 sta astă:

Galbini imperatessi	5 fl. 85	cr. v. 1.000
Napoleon	9. 90	fl.
Augsburg	122. 50	
Londra	124. 40	
Imperiul national	58. 30	
Obligațiuni metalice vechi de 5%	67. 90	
Obligațiuni rurale ungare	79. 60	
temesiane	77. —	
transilvane	78. —	
croato-slav.	83. 25	
Actiunile bancii	725. 00	
credidștilui	258. 50	